

RIGSADVOKATEN

Maj 2009
J.nr. RA-2009-609-0032

**Redegørelse for retspraksis i sager
omfattet af straffelovens § 119, stk. 1, § 121 og § 247, stk. 2,
og andre sager om trusler og vold, som er begrundet i forurettedes udøvelse af sit erhverv**

1. Indledning

Justitsministeriet har ved brev af 14. januar 2009 anmodet Rigsadvokaten om en udtalelse vedrørende strafudmålingen i sager om vold, trusler mv., som er begrundet i forurettedes udøvelse af sit erhverv, både for så vidt angår sager omfattet af straffelovens § 119, § 121 og § 247, stk. 2, og sager, hvor forurettede og forurettedes erhverv ikke er omfattet af de nævnte bestemmelser.

Udtalelsen ønskes til brug for behandlingen i Folketingets Retsudvalg af forslag til folketingsbeslutning nr. B 28 om bedre retsbeskyttelse af ejendomsfunktionærer m.fl. Ifølge dette forslag, der er fremsat af medlemmer af Socialdemokraterne, bør det overvejes, om bl.a. ejendomsfunktionærer på linje med en række andre personer, som varetager væsentlige samfundsmæssige opgaver, skal være omfattet af den særlige beskyttelse, der følger af straffelovens §§ 119 og 121 om vold mv. mod personer, som handler i offentlig tjeneste eller hverv.

Rigsadvokaten har til brug for udtalelsen foretaget en gennemgang af trykt retspraksis gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen og Tidsskrift for Kriminalret vedrørende straffelovens §§ 119, 121 og 247, stk. 2. Der er endvidere foretaget en gennemgang af nyere, trykt retspraksis vedrørende straffelovens § 244 om vold og § 266 om trusler med henblik på at finde sager, hvor volden eller truslerne har været begrundet i den forurettedes udøvelse af sit erhverv.

Herudover er der foretaget en gennemgang af de redegørelser om strafniveauet i voldssager efter strafskærpelsen i 2002, som rigsadvokaturen tidligere har udarbejdet. Redegørelserne er udsendt ved RI 7/2004, RI 25/2005, RI 23/2006 og RI 17/2007.

Endelig har Rigsadvokaten anmodet de enkelte politikredse og statsadvokaterne om at indsende eventuel nyere, utrykt praksis i sager om vold eller trusler, hvor det fremgår, at voldsudøvelsen mv. har været begrundet i forurettedes udøvelse af sit erhverv, samt andre afgørelser omfattet af de nævnte bestemmelser, der må anses for at have almen interesse, herunder bl.a. til belysning af afgrænsningen af den personkreds, der efter retspraksis anses for omfattet af straffelovens § 247, stk. 2.

Ud over en gennemgang af strafudmålingen i sager vedrørende overtrædelse af straffelovens §§ 119, 121 og 247, stk. 2, sager om vold efter straffelovens § 244 og trusler efter § 266, hvor volden eller truslerne har været begrundet i den forurettedes udøvelse af sit erhverv, indeholder redegørelsen end-

videre en kort gennemgang af de persongrupper, som efter retspraksis må anses for omfattet af henholdsvis straffelovens § 119 og § 247, stk. 2.

Nedenfor i afsnit 2 redegøres der for straffelovens § 119, herunder for, hvilken personkreds der efter retspraksis anses for omfattet af bestemmelsen, og for strafudmålingen i sager, hvor den forurettede har været anset for omfattet af den i bestemmelsen beskyttede personkreds. I afsnit 3 redegøres der for retspraksis vedrørende straffelovens § 121 og i afsnit 4 for retspraksis efter straffelovens § 247, stk. 2, om vold mod personer, der efter karakteren af deres arbejde er særligt udsat for vold. Endelig er der i redegørelsens afsnit 5 en gennemgang af sager om vold og trusler, hvor volden eller truslerne har været begrundet i den forurettedes udøvelse af sit erhverv. Afsnit 6 indeholder en sammenfatning og konklusion.

2. Straffelovens § 119

2.1. Generelt

Straffelovens § 119 er den første bestemmelse i straffelovens kapitel 14 om forbrydelser mod offentlig myndighed mv. Bestemmelsen er senest blevet ændret ved lov nr. 218 af 31. marts 2004, hvor strafferammen for overtrædelse af § 119, stk. 1, blev hævet fra fængsel i 6 år til fængsel i 8 år. Ved lovforslag L 211, der blev fremsat den 29. april 2009, foreslås strafferammen i § 119, stk. 3, ændret fra 6 måneder til 1 år og 6 måneder med henblik på at skærpe straffen for personer, der lægger hindringer i vejen for f.eks. politiet og brandvæsenets arbejde.

Straffelovens § 119 har i dag følgende ordlyd:

”§ 119. Den, som med vold eller trussel om vold overfalder nogen, hvem det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv, under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme, eller som på lige måde søger at hindre en sådan person i at foretage en lovlig tjenestehandling eller at tvinge ham til at foretage en tjenestehandling, straffes med bøde eller fængsel indtil 8 år.

Stk. 2. På samme måde straffes den, som, uden at forholdet falder ind under stk. 1, fremsætter trusler om vold, om frihedsberøvelse eller om sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold mod nogen, der af det offentlige er tillagt domsmyndighed eller myndighed til at træffe afgørelse vedrørende retsforhold eller vedrørende håndhævelse af statens straffemyndighed, i anledning af udførelsen af tjenesten eller hvervet, eller som på lige måde søger at hindre en sådan person i at foretage en lovlig tjenestehandling eller at tvinge ham til at foretage en tjenestehandling.

Stk. 3. Lægger nogen ellers de nævnte personer hindringer i vejen for udførelsen af deres tjeneste eller hverv, straffes han med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.”

Bestemmelsen yder således en særlig strafferetlig beskyttelse for personer, der handler i medfør af offentlig tjeneste eller hverv. Begrundelsen for denne særlige beskyttelse er bl.a., at personer, der optræder som repræsentanter for offentlige myndigheder, er særligt udsatte for angreb og derfor har behov for et ekstra værn mod den risiko for vold eller trusler, som denne funktion medfører.

Bestemmelsen i straffelovens § 119, stk. 2, supplerer bestemmelsen i stk. 1 og udvider de strafbare angrebsmidler i forhold til stk. 1, hvorimod den personkreds, der beskyttes, er mere begrænset. Straf-

felovens § 119, stk. 3, vedrører tilfælde, hvor der lægges hindringer i vejen for de af stk. 1 omfattede personers udførelse af deres tjeneste eller hverv. Der er således ikke tale om overfald ved vold eller trusler om vold i sager efter denne bestemmelse.

Langt de fleste afgørelser i praksis vedrører overtrædelse af § 119, stk. 1. Det nedenfor anførte i afsnit 2.2. om afgrænsningen af personkredsen og om strafudmålingen i afsnit 2.3. er på den baggrund begrænset til afgørelser omfattet af § 119, stk. 1.

2.2. Den omfattede personkreds

Som det fremgår ovenfor, finder straffelovens § 119, stk. 1, anvendelse i sager om vold eller trusler mod personer, der handler i offentlig tjeneste. Bestemmelsen omfatter såvel ansatte i den statslige som i den kommunale forvaltning. Bestemmelsen anvendes endvidere i retspraksis i forhold til ansatte i private virksomheder, der efter aftale udfører opgaver på det offentlige vegne.

Bestemmelsen i § 119, stk. 1, finder i praksis først og fremmest anvendelse i sager om vold og trusler mod polititjenestemænd. Hovedparten af de domme, som rigsadvokaturen har gennemgået, vedrører således polititjenestemænd, der som led i deres kontakt med borgerne bliver udsat for trusler eller vold, typisk i form af spyt, slag eller spark.

Derudover anvendes bestemmelsen efter praksis i sager om vold eller trusler over for andre myndighedspersoner, som f.eks. dommere, dommerfuldmægtige, anklagere, retsassessorer, pantefogeder mv. Vold eller trusler mod disse personer sker typisk i forbindelse med selve myndighedsudøvelsen, men der er også eksempler på sager, hvor overfaldet sker efterfølgende, og hvor det lægges til grund, at det har relation til forurettedes forudgående udøvelse af hvervet.

Som et eksempel på sidstnævnte kan nævnes U1971.670/2V, hvor en retsassessor blev tildelt flere knytnæveslag i ansigtet og brystet af en tiltalt, idet forurettede ca. tre uger før og tidligere på selve gerningsdagen for overfaldet havde afsagt to straffedomme over tiltalte og dennes hustru. Tiltalte blev straffet med 6 måneders fængsel for overfaldet.

Ansatte ved afsonings- eller behandlingsinstitutioner er også efter praksis omfattet af beskyttelsen i § 119, stk. 1. Denne gruppe omfatter bl.a. fængselsfunktionærer og -inspektører, faglærere, medhjælpere, sundhedspersonale og pædagoger, der som led i deres arbejde med strafafsonere eller tvangsbragte personer bliver udsat for trusler eller vold.

Som en anden gruppe, der efter praksis anses for omfattet af § 119, kan nævnes ansatte ved kommunale institutioner eller kontorer. Denne gruppe omfatter bl.a. lærere, socialrådgivere, sagsbehandlere samt ansatte ved skoler, fritids- og plejehjem. Hertil kommer ansatte ved socialcentre og rådhus. Endvidere er en tolk, der var deltidsansat i en kommune, af domstolene blevet anset for omfattet af den beskyttede personkreds. Til denne gruppe hører tillige ansatte ved selvejende institutioner, der drives for offentlige midler, f.eks. børnehaver o.lign.

Som et eksempel på en sag, hvor en ansat ved en selvejende institution, drevet for offentlige midler, blev anset for omfattet af personkredsen i § 119, kan nævnes TfK2008.526V, hvor tiltalte fremsatte trusler på livet over for lederen af et værested for grønlændere. Værestedet var en selvejende institution, men blev drevet for offentlige midler. Landsretten henførte forholdet til straffelovens § 119, stk. 1, under henvisning til værestedets karakter og finansiering. Tiltalte blev idømt 30 dages ubetinget fængsel for truslerne.

Ansatte i den offentlige befordring, som f.eks. togpersonale, buschauffører og metrostewarder, der i forbindelse med kontrol eller anden kontakt med passagerer bliver udsat for trusler eller vold, anses ligeledes for omfattet af personkredsen i § 119. Tilsvarende gælder for ansatte i private virksomheder, der forestår offentlig befordring på baggrund af en koncession eller aftale i øvrigt med det offentlige.

Således kan nævnes U2002.1644Ø, hvor en buschauffør, der var ansat ved det private busselskab Arriva A/S, blev slået i ansigtet med knytnæve. Landsretten fandt, at forurettedes funktion reelt måtte sidestilles med udførelsen af arbejdet som buschauffør på en buslinie, hvor buschaufføren er offentligt ansat, og da busdriften skete på det offentliges vegne, idømte landsretten tiltalte 40 dages fængsel efter straffelovens § 119, stk. 1.

Endelig kan som en særlig gruppe nævnes sundhedspersonale ansat i offentlige institutioner, som f.eks. læger, sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter og -hjælpere. Endvidere er en receptionist ansat på et sygehus anset for omfattet af den beskyttede personkreds, jf. herved afgørelsen i TfK2001.90V, hvor tiltalte på en psykiatrisk afdeling i to tilfælde havde overfaldet to social- og sundhedshjælpere ved dels at slå den ene i baghovedet med et drikkeglas, dels ved at tildele den anden flere knytnæveslag på kroppen og i ansigtet. Endvidere blev tiltalte fundet skyldig i forsøg på trussel om vold ved at have forsøgt at ramme en receptionist på sygehuset med to stole, som han kastede efter forurettede. Alle tre forurettede blev anset for omfattet af den beskyttede personkreds efter straffelovens § 119, stk. 1, og tiltalte, der var sindssyg og således omfattet af straffelovens § 16, stk. 1, blev dømt til psykiatrisk behandling på hospital for sindslidende.

Ud over de ovenfor nævnte persongrupper er f.eks. en politihjemmeværnsmand, parkeringsvagter, et overpostbud, en stævningsmand og et medlem af civilforsvaret, der fungerede som brandvagt under en koncert, i retspraksis blevet anset for omfattet af den beskyttede personkreds i § 119. I forbindelse med lukning af strømforsyningen er en installatørmester og en kommunal måleraflæser ligeledes anset for omfattet af den beskyttede personkreds, jf. herved U1977.863/1V, hvor en tiltalt med en salonriffel skød efter en kommunal måleraflæser, der var klatret op i en el-mast for at afbryde strømmen til tiltaltes hus. Tiltalte blev straffet med 6 måneders fængsel for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 252.

I en række tilfælde har domstolene afvist at henføre en person til den af bestemmelsen beskyttede personkreds. Det drejer sig eksempelvis om en folketingskandidat (U2007.936Ø) og en vagtlæge, der ikke var offentligt ansat (TfK2003.738V). Vagtlægen var i stedet omfattet af den beskyttede personkreds efter straffelovens § 247, stk. 2.

2.3. Strafudmålingen

Som nævnt ovenfor blev strafferammen i straffelovens § 119, stk. 1, ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 hævet fra fængsel i 6 år til fængsel i 8 år. Det fremgår af de specielle bemærkninger til bestemmelsen i lovforslaget, at formålet med den foreslåede forhøjelse af strafferammen i § 119, stk. 1, var at skærpe straffen for vold mod tjenestemænd i funktion på linje med de skærper af voldsbestemmelserne i §§ 244-246, som fandt sted ved lov nr. 380 af 6. juni 2002. Endvidere var det intentionen, at straffen for overtrædelse af § 119, stk. 1 og stk. 2, gennemgående skulle forhøjes med omkring en tredjedel i forhold til den straf, der udmålte før forhøjelsen.

Efter gennemførelsen af strafskærpelsen afgav Rigsadvokaten i 2005 en udtalelse til brug for besvarelsen af spørgsmål nr. 87 fra Folketingets Retsudvalg (Folketingsåret 2004-2005, 2. samling), hvor retspraksis før og efter lovændringen vedrørende typiske overtrædelser af straffelovens § 119, stk. 1, blev gennemgået. Gennemgangen var baseret på trykt retspraksis samt en række utrykte landsretsdomme.

Det fremgår af denne gennemgang, at der i sager om trusler om vold før strafskærpelsen var udmålt straffe i niveauet fra betinget dom uden straffastsættelse til fængsel i 6 måneder. En stor del af straffene var udmålt til fængsel i 14 dage, men der var også en del domme med straffe på fængsel i 20, 30, 40 eller 60 dage. I dommene, hvor der var udmålt straffe på fængsel i 30 dage og derover, var den tiltalte i næsten alle tilfælde tidligere straffet for overtrædelse af straffelovens § 119 eller anden volds-kriminalitet. Flere af sagerne med de højeste straffe på fængsel i 3-6 måneder angik trusler mod fængselspersonale.

Der forelå på daværende tidspunkt kun få sager efter strafskærpelsen, og i ingen af disse var straffen udmålt over 40 dage.

For så vidt angår sager om mindre alvorlig vold så som slyng, skub eller mindre kraftfulde slag var der i perioden før strafskærpelsen udmålt straffe på mellem 10 og 20 dages fængsel. Efter strafskærpelsen var der eksempler på domme i niveauet 14 dages fængsel til 30 dages fængsel.

I sager om ordinær vold omfattet af straffelovens § 244 blev der før strafskærpelsen udmålt straffe på mellem 14 og 60 dages fængsel. De fleste straffe blev udmålt i niveauet 30 til 40 dages fængsel. Der forelå kun få sager efter strafskærpelsen. Straffen var i disse sager også fastsat til fængsel mellem 30 og 40 dage.

Rigsadvokaten afgav endvidere i 2007 et bidrag til besvarelsen af spørgsmål nr. 391 og 392 fra Folketingets Retsudvalg (Folketingsåret 2006-2007), hvor strafniveauet i sager om trusler og vold, begået over for en række af de persongrupper, der er omfattet af § 119, stk. 1, på ny blev gennemgået. Gennemgangen var baseret på trykt retspraksis.

Det fremgår af denne gennemgang, at der i sager om trusler over for polititjenestemænd var udmålt straffe i niveauet fra fængsel i 20 dage til 60 dage.

For så vidt angår trusler om vold over for andre personer omfattet af straffelovens § 119 var der udmålt straffe i niveauet fra 10 dage til 60 dages fængsel. Hovedparten af straffene var udmålt til fængsel i 14 til 20 dage.

I sager om vold over for polititjenestemænd var der udmålt straffe i niveauet fra fængsel i 20 dage til fængsel i 5 måneder. En stor del af straffene var udmålt til fængsel i 60 dage og derover.

Endelig viste gennemgangen, at der i sager om vold over for andre personer omfattet af § 119 var udmålt straffe i niveauet fra 7 dage til 60 dages fængsel. En stor del af straffene var udmålt til fængsel i 30 – 40 dage.

Den foreliggende – noget mere omfattende – gennemgang af retspraksis tilbage fra 1933 og frem til i dag bekræfter resultaterne fra de tidligere undersøgelser af retspraksis.

I sager om trusler om vold mod personer omfattet af § 119 ligger straffene i retspraksis fra hele den undersøgte periode i niveauet fra dagbøder til 6 måneders fængsel. I nyere retspraksis – det vil sige efter strafskærpelsen i 2004 – ligger strafudmålingen i niveauet fra 10 til 60 dages fængsel. Der ses således ikke i trykt retspraksis at være eksempler på domme afsagt efter strafskærpelsen, hvor der har været grundlag for at udmåle straffe på mere end 60 dages fængsel.

Straffen i en ”standard trusselssag”, det vil sige en sag, hvor en ustraffet person fremsætter verbale trusler over for en person fra den beskyttede personkreds, ligger i niveauet fra 10 til 20 dages fængsel. Som eksempel kan nævnes TfK2007.239V, hvor tiltalte, der truede en dommerfuldmægtig på livet under en udkørende fagedforretning, blev straffet med 20 dages ubetinget fængsel. I U2003.412H – altså før strafskærpelsen – blev en tiltalt, der truede en parkeringsvagt på livet, idømt 10 dages ubetinget fængsel. I dommen udtalte Højesteret, at trussel om vold mod en parkeringsvagt som udgangspunkt skal straffes med ubetinget frihedsstraf.

Ser man på sager om mindre alvorlig vold begået over for personer omfattet af § 119, ligger straffene i niveauet fra fængsel i 7 – 30 dage. Efter strafskærpelsen ses udmålingsniveauet at være fængsel i 10 – 30 dage.

Endelig kan det konstateres, at straffene i sager om ordinær vold begået over for personer omfattet af § 119 ligger i niveauet 20 – 60 dages fængsel. Der er typisk tale om tilfælde, hvor den forurettede tildeles et knytnæveslag i ansigtet eller lignende. Langt de fleste af straffene er udmålt til 30 eller 40 dages fængsel. Straffen bliver som udgangspunkt udmålt som en ubetinget fængselsstraf, og der ses ikke ved gennemgangen at være forskel i strafudmålingen indenfor de persongrupper, der er omfattet af bestemmelsen. Som eksempel kan bl.a. nævnes en sag, TfK2005.217V, hvor en tiltalt, der slog en reservelæge i ansigtet med knyttet hånd, blev straffet med ubetinget fængsel i 40 dage. I en anden sag TfK2004.124/1Ø slog tiltalte en politiassistent i ansigtet med knyttet hånd og blev straffet med ubetinget fængsel i 40 dage.

Sammenfattende skal det bemærkes, at det er vanskeligt præcist at angive strafniveauet for overtrædelser af straffelovens § 119. Dette skyldes bl.a., at sagerne er af meget forskellig karakter, og at strafudmålingen sker efter en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, herunder karakteren af truslen eller volden og omstændighederne, da forholdet blev begået.

Som det imidlertid fremgår af det ovenfor anførte, udmåles straffen i en "standardsag" om trusler om vold efter § 119, stk. 1, i nyere retspraksis i niveauet 10 – 20 dages fængsel. Straffen for mindre alvorlig vold udmåles i niveauet 10 – 30 dages fængsel, og straffen for ordinær vold i niveauet 20 – 60 dage, idet de fleste straffe dog udmåles til 30 eller 40 dages fængsel.

3. Straffelovens § 121

3.1. Generelt

Straffelovens § 121 findes ligesom § 119 i straffelovens kapitel 14 om forbrydelser mod offentlige myndighed mv. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"§121. Den, som med hån, skældsord eller anden fornærmelig tiltale overfalder nogen af de i § 119 nævnte personer under udførelsen af hans tjeneste eller hverv eller i anledning af samme, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder."

§ 121 udvider således det strafbare område for angreb på en af de af § 119 omfattede personer, idet hån, skældsord eller anden fornærmelig tiltale føjes til vold og trusler som strafbare overfald på personer i offentlig tjeneste eller hverv.

3.2. Den omfattede personkreds

Det følger af ordlyden af § 121, at den beskyttede personkreds er identisk med den personkreds, der nyder beskyttelse efter § 119. Gennemgangen af domme om overtrædelse af § 121 viser, at det oftest er gruppen af polititjenestemænd, der optræder som forurettede i sager om § 121, ligesom det var tilfældet med forurettede efter § 119, jf. afsnit 2.2 ovenfor.

3.3. Strafudmålingen

Straffen for overtrædelse af straffelovens § 121 udmåles altovervejende som en bødestraf. Der ses således alene i nyere praksis at være udmålt frihedsstraf i tilfælde, hvor den pågældende ud over straffelovens § 121 tillige er dømt for andre strafbare forhold.

Gennemgangen af trykt retspraksis viser, at der i de nyere domme er udmålt bøder fra 800 kr. og op til 3.000 kr. fordelt som dagbøder. I mange af sagerne om fornærmelig tiltale efter § 121 er bøderne udmålt i størrelsesordenen 800 kr., fordelt på 4 dagbøder á 200 kr.. Som et eksempel på en af disse domme kan nævnes U2003.498Ø, hvor en kvindelig betjent blev kaldt for "smatso".

Rigsadvokaten er fra Københavns Politi bekendt med, at bøderne i praksis nu oftest udmåles i niveauet 1.200 kr., fordelt som 6 dagbøder á 200 kr.

4. Straffelovens § 247, stk. 2

4.1. Generelt

Straffelovens § 244 indeholder den almindelige voldbestemmelse, hvorefter den, der ved vold eller på anden måde angriber en andens legeme, kan straffes med fængsel i op til 3 år. Hvis der er tale om et legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller om mishandling, er forholdet omfattet af straffelovens § 245 om grov vold, der straffes med fængsel indtil 6 år. Har et angreb omfattet af § 245, været af en så grov beskaffenhed eller haft så alvorlige skader eller døden til følge, at der foreligger særdeles skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 10 år efter straffelovens § 246.

Efter straffelovens § 247, stk. 2, kan straffen for overtrædelse af straffelovens §§ 244-246 forhøjes med indtil det halve, såfremt volden begås over for en person, der efter karakteren af sit arbejde er særlig udsat for vold.

Bestemmelsen er sålydende:

”§ 247. Begås nogen af de lovovertrædelser, der er nævnt i §§ 244-246, af en person, der tidligere er dømt for forsætligt legemsangreb eller for en forbrydelse, der har været forbundet med forsætlig vold, kan straffen forhøjes med indtil det halve.

Stk. 2. Det samme gælder, når en lovovertrædelse som nævnt i §§ 244-246 begås over for en person, der efter karakteren af sit arbejde er særlig udsat for vold.”

Bestemmelsen i § 247, stk. 2, om skærpelse af straffen for vold mod personer, der på grund af karakteren af deres arbejde er særlig udsat for vold, blev indsat i straffeloven ved lov nr. 366 af 18. maj 1994. Formålet var at øge den strafferetlig beskyttelse af særligt udsatte grupper, således at den nærmede sig den beskyttelse, der gives personer i offentlig tjeneste eller hverv efter straffelovens § 119.

Om baggrunden for bestemmelsen anføres bl.a. følgende i de almindelige bemærkninger til lovforslag:

3.2.2. Personer, der særlig er udsat for vold

Justitsministeriet har endvidere overvejet, om det vil være muligt og hensigtsmæssigt at øge den strafferetlige værn mod vold, der begås over for særligt udsatte grupper. Mens det som ovenfor nævnt næppe vil være påkrævet eller hensigtsmæssigt generelt at øge strafudmålingen i voldsager, kan der være grund til - ikke mindst som en præventiv foranstaltning - at øge straffen ved vold, der udøves over for personer, som f.eks. i kraft af deres erhverv løber en særlig risiko eller udfører særlige funktioner. Som eksempel kan nævnes, at hyrevognschauffører normalt er i den situation, at de modtager deres passagerer på alle døgnets tidspunkter og under forhold, hvor det kan være svært at bedømme risikoen herved. Hyrevognschaufføren er desuden normalt forpligtet til at køre kunden derhen, hvor denne ønsker, og er herunder ofte alene med kunden uden mulighed for at tilkalde hurtig hjælp. Tilsvarende kan nævnes, at privat sundhedspersonale, f.eks. læger, sygeplejersker o.lign., der kører vagtkørsel på alle døgnets tidspunkter og herunder medbringer medicin, kan være særlig udsat for overfald og i mange tilfælde uden mu-

lighed for at vurdere risikoen eller på anden måde forebygge angreb. Endvidere vil personale ved f.eks. døgnåbne kiosker eller tankstationer - afhængig af karakteren af deres arbejdsforhold - kunne være omfattet.

Justitsministeriet finder ikke grundlag for at formulere et specielt gerningsindhold i straffeloven vedrørende vold mod sådanne persongrupper. De overfald, der her er tale om, omfattes direkte af de gældende bestemmelser i straffelovens §§ 244-246. Derimod kan der være grund til at fastsætte en skærpet strafferamme for sådan kriminalitet, bl.a. for derigennem også at højne strafniveauet. Selv om det må antages, at domstolene allerede i dag i et vist omfang ved strafudmålingen tillægger det vægt, om en voldsforbrydelse er udøvet mod en person, der tilhører sådanne særlig udsatte grupper, finder Justitsministeriet det rigtigst, at der i straffeloven indsættes en udtrykkelig regel, hvorefter strafferammen for vold, der udøves mod disse grupper, forhøjes med indtil det halve, og således, at retterne ved strafudmålingen i sådanne sager skærper straffen med omkring en trediedel i forhold til det nugældende niveau.

Herved opnås tillige en vis tilnærmelse til det strafferetlige værn, der bl.a. efter straffelovens § 119 ydes personer i offentlig tjeneste eller hverv.

4.2. Den omfattede personkreds

Som det fremgår ovenfor, skal bestemmelsen i § 247, stk. 2, efter forarbejderne finde anvendelse på bl.a. hyrevognschauffører, privat sundhedspersonale samt personale ved døgnåbne kiosker.

Gennemgangen af retspraksis har vist, at bestemmelsen er anvendt i overensstemmelse med forarbejderne. Sager om overfald på taxachauffører udgør en stor del af de foreliggende domme på området. Som eksempel på en sådan sag kan bl.a. nævnes TfK2008.802V, hvor tiltalte med knyttnæve tildelte en taxachauffør et slag i ansigtet. Overfaldet skete efter uoverensstemmelser mellem tiltalte og forurettede i forbindelse med betalingen for en køretur. Dommen lød på 40 dages ubetinget fængsel.

Der er også eksempler i praksis på sager med vold mod ansatte i døgnkiosker. I flere tilfælde er eksempelvis en ekspedient i en 7-Eleven døgnkiosk anset for omfattet af beskyttelsen i straffelovens § 247, stk. 2. I en enkelt sag, TfK2004.601Ø, overfaldt to tiltalte en ekspedient i en 7-Eleven forretning, idet de flere gange slog ekspedienten i ansigtet og på kroppen med knyttnæver samt sparkede denne på kroppen og benene. Landsretten fandt, at den forurettede ekspedient var omfattet af den beskyttede personkreds efter straffelovens § 247, stk. 2, og idømte begge de tiltalte tre måneders fængsel.

Bestemmelsen har endvidere i praksis fundet anvendelse på dørmænd. Der er her typisk tale om, at dørmænd ansat ved diskoteker eller restaurationer i deres kontakt med gæster på diskoteket eller restauranter bliver udsat for overfald i form af vold eller trusler. I TfK2008.334Ø var der således tale om, at tiltalte kastede en ølflaske i hovedet på en dørmænd ved et værtshus, efter at tiltalte og dennes selskab var blevet nægtet adgang til værtshuset. Overfaldet på dørmænd blev henført til straffelovens § 247, stk. 2, og § 245. Tiltalte blev idømt tre måneders betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste.

Også butiksdetektiver og butikskontrollanter er i praksis blevet anset for omfattet af § 247, stk. 2. Oftest opstår volds- eller trusselsforholdet i sådanne sager i forbindelse med, at de forurettede foretager tilbageholdelse af personer ved formodede butikstyverier.

Endelig er vagtpersonale ved f.eks. musikfestivaler, koncerter, i bowlingcentre, på banegårde, i sportshaller og på fodboldstadions blevet anset for omfattet af bestemmelsen, ligesom andre personer efter en konkret vurdering har været anset for omfattet af bestemmelsen.

I forarbejderne til bestemmelsen er det anført, at privat sundhedspersonale, der kører vagtkørsel, kan være særlig udsat for overfald. Der er ved gennemgangen kun fundet en enkelt dom, der vedrører privat sundhedspersonale, og i den sag blev forholdet ikke anset for omfattet af § 247, stk. 2.

Der kan herved henvises til U2003.2553V, hvor tiltalte greb fat i skjorten på en læge, der befandt sig i sit faste konsultationslokale, og trak ham op mod ekspeditionslugen. Landsretten udtalte, at det efter bestemmelsens forarbejder ikke kan antages, at bestemmelsen tager sigte på en læge i dennes faste konsultationslokaler, hvorfor forholdet ikke blev anset for omfattet af straffelovens § 247, stk. 2.

Som nævnt ovenfor under afsnit 2.2 er sundhedspersonale, der er offentligt ansat, omfattet af beskyttelsen i straffelovens § 119.

Domstolene har i en række andre tilfælde afvist at lade bestemmelsen i § 247, stk. 2, finde anvendelse. Som et eksempel herpå kan nævnes U2005.1966Ø, der vedrørte et voldeligt overfald på en opsynsmand på en genbrugsstation.

Et andet eksempel er U1997.799V, der angik en ansat på en restaurant, hvor han virkede som både dørmand og afrydder. Tiltalte tildelte forurettede et knytnæveslag i ansigtet, efter at tiltalte var blev ført ud af restauranten af forurettede. Landsretten udtalte, at under de foreliggende omstændigheder, hvor hændelsesforløbet blev indledt inde i restauranten, fandtes det betænkeligt, at henføre forholdet under § 247, stk. 2, og der blev alene domfældt efter straffelovens § 244. Udfaldet var det samme i TfK2002.745V, hvor en tjener på en spiserestaurant heller ikke blev anset for omfattet af § 247, stk. 2.

Endelig kan fremhæves U2000.1289Ø, hvor en taxachauffør efter en trafikal uoverensstemmelse blev tildelt to knytnæveslag i ansigtet af tiltalte. Landsretten afviste at henføre forholdet til § 247, stk. 2, med den begrundelse, at volden ikke var udøvet under omstændigheder, hvor straffelovens § 247, stk. 2, tilsigter at værne hyrevognschauffører mod vold.

Sammenfattende ses straffelovens § 247, stk. 2, at være anvendt i sager, hvor den forurettede på grund af sit arbejde har været særlig udsat for vold, således som forudsat i lovens forarbejder. I forarbejderne er bl.a. nævnt taxachauffører og døgnkioskansatte, men bestemmelsen har derudover tillige været anvendt over for andre grupper af personer som f.eks. dørmænd og butiksdetektiver. Domstolene har i praksis afvist at anvende bestemmelsen i situationer, hvor den forurettede under de omstændigheder, hvor den pågældende udførte sit arbejde, ikke kunne anses for at være særlig udsat for vold, eller hvor volden havde en anden årsag end den pågældendes arbejde.

4.3. Strafudmålingen

Den foretagne gennemgang af trykt retspraksis viser, at straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 247, stk. 2, udmåles i niveauet fra fængsel i 20 dage og op til 6 måneder i de tilfælde, hvor der er udmålt en straf for et eller flere voldsforhold begået mod en person fra den af bestemmelsen omfattede personkreds. I de situationer, hvor der er tale om ordinære voldssager, det vil sige sager, hvor der eksempelvis er tale om, at en ustraffet person tildeler forurettede et enkelt knytnæveslag i ansigtet, ligger niveauet for strafudmålingen i størrelsesordenen 30 – 50 dages fængsel. Som eksempel kan nævnes TfK2008.802V, hvor en ustraffet tiltalt slog en taxachauffør en gang i ansigtet med knytnæve. Straffen blev fastsat til 40 dages ubetinget fængsel. I TfK2008.507Ø blev en taxachauffør tildelt ét knytnæveslag i ansigtet af tiltalte. Under henvisning til, at volden blev begået over for en person, der var særlig udsat for vold på grund af karakteren af sit arbejde, fastsatte landsretten straffen til ubetinget fængsel i 50 dage.

I de tilfælde, hvor tiltalte har slået eller sparket den samme forurettede flere gange, eller hvor volden er begået af flere gerningsmænd, er straffene generelt blevet udmålt højere. Som eksempler herpå kan fremhæves TfK2005.10/2Ø, hvor tiltalte slog en taxachauffør adskillige gange i ansigtet med knytnæve. Landsretten henviste til, at det var skærpende omstændigheder, at volden var uprovokeret, og at der var tale om mange slag, og udmålte derfor straffen til 3 måneders ubetinget fængsel. Tiltalte var ikke tidligere straffet af betydning for sagen. I den ovenfor nævnte TfK2004.601Ø, hvor to tiltalte overfaldt en ekspedient i en 7-Eleven døgnkiosk, tiltrådte landsretten byrettens begrundelse om, at det var en skærpende omstændighed, at volden var begået af flere i forening, og fastsatte straffen til fængsel i 3 måneder. Heller ikke i denne sag var de tiltalte tidligere straffet af betydning for sagen.

Sammenfattende skal det bemærkes, at det også for så vidt angår overtrædelser af straffelovens § 247, stk. 2, er vanskeligt præcist at angive strafniveauet, idet sagerne på samme måde som sagerne om overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, er af meget forskellig karakter, og strafudmålingen sker efter en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, herunder karakteren af volden og omstændighederne, da forholdet blev begået.

Imidlertid viser gennemgangen, at strafniveauet i nyere retspraksis ligger i niveauet fra 20 dage og op til 6 måneder, og i de ordinære voldssager ligger straffen typisk i størrelsesordenen 30 – 50 dages ubetinget fængsel. Til sammenligning skal det bemærkes, at straffene for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, som nævnt ovenfor i afsnit 2.3, typisk bliver udmålt i niveauet 30 – 60 dages fængsel. Lovens intention om, at personer, der på grund af deres arbejde er særlig udsat for vold, skal opnå et strafferetligt værn, der nærmer sig beskyttelsen efter straffelovens § 119, synes således at være opfyldt i retspraksis.

5. Andre sager om vold og trusler

Som det fremgår ovenfor i afsnit 1, har Justitsministeriet ud over en udtalelse vedrørende strafudmålingen i sager om overtrædelse af §§ 119, 121 og 247, stk. 2, endvidere anmodet Rigsadvokaten om en

udtalelse om strafudmålingen i sager om vold eller trusler, hvor overfaldet er begrundet i forurettedes erhverv, men hvor der ikke er tale om forhold omfattet af henholdsvis §§ 119, 121 eller 247, stk. 2.

Til brug herfor har Rigsadvokaten foretaget en gennemgang af de seneste 10 års trykt retspraksis gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen og Tidsskrift for Kriminalret i sager om vold efter straffelovens § 244 og trusler efter straffelovens § 266. Der er alene foretaget gennemgang af sager om vold efter straffelovens § 244, idet sager om grovere vold efter straffelovens § 245 og § 246 ikke er velegnet til en sammenligning med sager om overtrædelse af straffelovens § 119, der typisk ikke vedrører grov vold omfattet af § 245 eller § 246.

Herudover er der foretaget en gennemgang af redegørelserne om strafniveaueet i voldssager, som Rigsadvokaten har udarbejdet efter skærpelsen af strafferammen i voldsbestemmelserne i 2002, ligesom rigsadvokaturen fra politikredsene har modtaget nogle utrykte domme.

5.1. Sager om vold efter straffelovens § 244

Rigsadvokaten har ved den foretagne gennemgang af retspraksis i sager om vold efter straffelovens § 244 alene fundet et begrænset antal sager, hvor det må antages at volden har været forbundet med forurettedes udøvelse af sit erhverv.

Som et eksempel fra trykt retspraksis kan der henvises til U2006.2687H, hvor en tiltalt, der tidligere var straffet for både vold og for overtrædelse af § 119, stk. 1, nu blev dømt for vold efter straffelovens § 244 ved i forbindelse med en ekspedition at have spyttet en bagerekspedient i et supermarked i ansigtet. Straffen blev udmålt som en fællesstraf med den tidligere dom på 14 dages fængsel og fastsat til fængsel i 20 dage.

Endvidere blev en 17-årig tiltalt, der var ustraffet, ved TfK2006.91Ø fundet skyldig i vold over for et avisbud. Tiltalte havde tildelt forurettede et knytnæveslag i ansigtet og sparket ud efter ham, dog uden at ramme. Tiltalte havde været i byen med tre kammerater og spurgte forurettede, om de måtte få en avis gratis, hvilket forurettede sagde nej til. Straffen blev udmålt til 30 dages fængsel.

Endelig kan der fra den trykte praksis nævnes afgørelsen i U2006.2172Ø. Her blev fire personer idømt bøder på mellem 5.000 kr. og 12.000 kr. udmålt i dagbøder, idet tre af de tiltalte som led i en radioudsendelse, opfordrede den fjerde tiltalte til at trykke en kage ud i hovedet på en ekspedient i en bagerbutik.

Fra utrykt praksis gengivet i Rigsadvokatens voldsredegørelser kan nævnes Østre Landsrets dom af 4. marts 2003 (gengivet i bilag til RI 7/2004 som dom nr. 7), hvor en 18-årig tiltalt, der var ustraffet, havde knust en rude i en altandør på et hotel og efterfølgende havde sparket forurettede, der var indehaver af hotellet, i ansigtet. Straffen for både voldsforholdet og hærværket blev udmålt til 40 dages betinget fængsel.

Endvidere kan nævnes Østre Landsrets dom af 6. marts 2003 (gengivet i bilag til RI 7/2004 som dom nr. 88), hvor en 27-årig tiltalt, der tidligere var straffet for vold, efter en fodboldkamp kastede en sten på ca. 5 cm i hovedet på forurettede, der som kontrollør fulgte tilhængere af den ene fodboldklub til deres busser. Straffen blev fastsat til ubetinget fængsel i 30 dage.

Endelig kan fra redegørelserne nævnes Østre Landsrets dom af 16. november 2005 (gengivet i bilag til RI 23/2006 som dom nr. 23), hvor en 18-årig tiltalt, der var ustraffet, tildelte en tankpasser et slag i ansigtet med knyttet hånd, da hun ikke ville sælge spiritus til tiltalte. Straffen blev ved denne dom udmålt til 40 dages betinget fængsel.

Sagerne vedrørende tankpasseren og fodboldkontrolløren kunne formentlig have været henført under straffelovens § 247, stk. 2, jf. gennemgangen af den omfattede personkreds ovenfor i afsnit 4.

Som nævnt indledningsvist i dette afsnit, er der ved gennemgangen af retspraksis alene fundet et begrænset antal sager, hvor det må antages, at volden har været forbundet med forurettedes udøvelse af sit erhverv. Det fremgår ikke af alle sagerne, hvorvidt domstolene ved strafudmålingen har lagt vægt på, at volden er begået i forbindelse med udøvelsen af forurettedes erhverv. Der er dog enkelte eksempler på domme, hvor retten i præmisserne udtrykkeligt har tillagt forurettedes erhverv eller den omstændighed, at forurettede var på arbejde på gerningstidspunktet, betydning ved fastsættelsen af straffen.

I dommen U2006.379Ø, blev tiltalte, der ikke var tidligere straffet, dømt for vold efter straffelovens § 244, idet han tildelte en fodbolddommer flere slag i ansigtet under afviklingen af en fodboldkamp. Mindst et af slagene var med knyttet hånd, ligesom tiltalte sparkede forurettede på kroppen. Den tiltalte blev idømt 40 dages ubetinget fængsel. Landsretten udtalte, at der – henset til, at volden var begået over for en fodbolddommer som en følge af dennes udøvelse af sit erhverv – ikke var grundlag for at gøre straffen betinget.

I TfK2008.79Ø blev en bartender udsat for vold på sit arbejde, idet hun blev slået med knytnæve i ansigtet af en kvindelig gæst på restaurationen. Tiltalte var tidligere straffet for vold. Ved dommen, der blev udmålt til fængsel i 60 dage, udtalte landsretten bl.a., at da volden var rettet mod en ansat på værtshuset, var der ikke tale om restaurationsvold i gængs forstand. Efter praksis straffes restaurationsvold normalt lidt mildere end anden vold.

Tilsvarende lagde såvel byretten som landsretten i TfK2008.244V vægt på, at den forurettede blev overfaldet på sin arbejdsplads, der var et offentligt tilgængeligt sted, idet han arbejdede som ekspedient i et supermarked. Tiltalte tildelte forurettede to knytnæveslag i hovedet og et spark over benet. Tiltalte, der ikke tidligere var straffet af betydning, blev idømt 40 dages ubetinget fængsel.

Ud over disse tre domme, hvor der udtrykkeligt er henvist til forurettedes erhverv eller til, at volden skete på forurettede arbejdsplads, er det i en række af dommene anført, at voldens eller forholdets karakter eller sagens omstændigheder i øvrigt har haft betydning for strafudmålingen. Det må antages, at bl.a. forurettedes erhverv er blevet tillagt betydning ved straffastsættelsen i disse sager.

Som nævnt ovenfor i afsnit 1 har Justitsministeriet anmodet om denne redegørelse til brug for behandling af folketingsbeslutning B 28 om en bedre retsbeskyttelse af ejendomsfunktionærer. Rigsadvokaten har på den baggrund ved en høring af politikredsene undersøgt, om der i praksis findes eksempler på sager, hvor det må antages, at en ejendomsfunktionær har været udsat for vold eller trusler på grund af den pågældendes udøvelse af sit erhverv.

Det bemærkes i den forbindelse, at ejendomsfunktionærer vil kunne være omfattet af beskyttelsen i straffelovens § 119, hvis den pågældende er offentligt ansat, eksempelvis i et kommunalt boligselskab. Der er dog ikke i praksis fundet eksempler på sådanne sager.

Der er ved gennemgangen af trykt og utrykt praksis alene fundet to voldsdomme, hvor ejendomsfunktionærer optræder som forurettede.

Fra utrykt praksis kan nævnes en dom afsagt den 4. august 2008 af Retten i Århus, hvor en tiltalt blev dømt for både at have skubbet en ejendomsfunktionær (vicevært) flere gange i brystet og for at have slået viceværten mindst tre gange med knyttet hånd i brystet. Straffen blev for dette forhold samt for to yderligere forhold vedrørende overtrædelse af straffelovens § 291, stk. 1, og § 264 d udmålt til 40 dages fængsel, hvoraf de 20 dage blev gjort betinget. Tiltalte var ikke tidligere straffet af betydning for sagen.

Til sammenligning kan det oplyses, at straffen i TfK2002.514V, hvor den tiltalte under lignende omstændigheder blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, blev fastsat til fængsel i 30 dage. I den sag blev tiltalte straffet for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og til dels forsøgt herpå, idet han først slog en viceskoleinspektør flere gange i hovedet og på kroppen med knyttet hånd samt efterfølgende forsøgte at slå ud efter en afdelingsleder på tiltaltes søns skole. Straffen blev fastsat til fængsel i 30 dage.

Der kan også henvises til U1997.1567/1Ø, som angik overtrædelse af straffelovens § 247, stk. 2. I den sag forsøgte tiltalte at slå en falcredder i ansigtet med knytnæve, og efterfølgende slog tiltalte forurettede flere gange i brystet/maven med knyttet hånd. Tiltalte, der ikke tidligere var straffet, blev ved dommen fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 247, stk. 2, til dels forsøgt herpå og idømt 40 dages ubetinget fængsel.

Det skal dog bemærkes at en direkte sammenligning af strafudmålingen i de pågældende sager er forbundet med nogen usikkerhed, idet strafudmålingen altid sker efter en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, herunder både karakteren af volden og omstændighederne hvorunder forholdet blev begået.

Den anden dom om vold begået over for en ejendomsfunktionær, er afsagt af Retten i Glostrup den 13. januar 2009. Her blev en tiltalt under en tilståelsessag idømt 20 dages betinget fængsel, idet han havde overfaldet to ejendomsfunktionærer ved at tildele den ene to skub mod skulderen samt tildele

den anden et slag med flad hånd i nakken. Der blev under sagen rejst tiltale og domfældt for vold efter straffelovens § 244. Tiltalte ses ikke at være straffet tidligere af betydning for sagen.

Sammenlignes denne sag med straffen for en tilsvarende overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, kan der henvises til [TfK2004.603V](#) hvor to pantefogeder indfandt sig på tiltaltes bopæl under en udkørende fogedforretning. Tiltalte skubbede to gange til den ene pantefoged og udtalte til dem begge, at de ikke skulle komme igen, for han havde tidligere smidt fogeder og politi ud fra bopælen. Tiltalte blev for volden og truslerne, der var begået kort tid før strafskærpselsen, straffet med 10 dages ubetinget fængsel for overtrædelse af § 119, stk. 1. Tiltalte ses ikke at være straffet tidligere af betydning for sagen.

Som et eksempel på en lignende sag om overtrædelse af straffelovens § 247, stk. 2, kan der henvises til [TfK2007.265/3V](#), hvor den tiltalte blev straffet med 20 dages ubetinget fængsel, idet han havde skubbet/stødt en taxachauffør ind mod taxaen, således at forurettede fik et blå mærke på brystkassen og taxaen fik en bule i siden. Den tiltalte var ikke tidligere straffet.

Sammenfattende viser gennemgangen af voldsredegørelserne og gennemgangen af de sidste 10 års trykt retspraksis, at der alene findes et relativt begrænset antal sager, hvor det udtrykkeligt er tillagt betydning ved strafudmålingen, at volden var begrundet i forurettedes erhverv, eller at den pågældende var på arbejde på gerningstidspunktet. Omkring halvdelen af sagerne vedrører kasse- eller butiksekspedienter.

Der er kun fundet to utrykte afgørelser vedrørende vold mod ejendomsfunktionærer. I disse to sager, synes der at være udmålt straffe, der er på niveau med straffene i sammenlignelige sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 247, stk. 2.

5.2. Sager om trusler efter straffelovens § 266, hvor overfaldet er begrundet i forurettedes erhverv

Der er ved gennemgangen af retspraksis i sager om overtrædelse af straffelovens § 266 om trusler på samme måde, som tilfældet var ved vold efter straffelovens § 244, kun fundet et begrænset antal sager, hvor baggrunden for truslerne må antages at være begrundet i forurettedes erhverv.

Som et eksempel fra trykt retspraksis kan nævnes [TfK2004.659V](#), hvor en ekspedient på en benzin-tank blev udsat for trusler, idet tiltalte, der var på tanken som kunde, udtalte at han ville komme tilbage og voldtage hende. Landsretten fastsatte straffen til 14 dages ubetinget fængsel.

Et andet eksempel er dommen gengivet i [U2001.1185Ø](#). Her truede tiltalte en fly-purser med at han ville slå hende ihjel. Tiltalte blev dømt efter straffelovens § 266, og straffen på 14 dages hæfte omfattede tillige et forhold for overtrædelse af luftfartsloven ved at have undladt at følge flypersonalets anvisninger.

I TfK2003.57/2Ø blev en bartender udsat for trusler, mens han var på arbejde, idet tiltalte på en afstand af ca. 1 meter rettede en udslået foldekniv mod forurettede. Straffen blev udmålt til 20 dages betinget fængsel.

Som nævnt ovenfor fremgår det ikke af alle sagerne om vold, hvorvidt domstolene ved strafudmålingen har lagt vægt på, at volden er begået i forbindelse med udøvelsen af forurettedes erhverv. Tilsvarende gælder for sagerne om trusler. Der er dog også her enkelte eksempler på domme, hvor det udtrykkeligt er nævnt i præmisserne, at det er tillagt betydning ved strafudmålingen, at den forurettede var på arbejde, da truslerne blev fremsat, eller at truslerne er begrundet i den forurettedes erhverv.

En elektriker blev i dommen TfK2008.820V truet med et luftgevær, mens han var i færd med at skifte en elmåler på tiltaltes bopæl. Landsretten lagde ved strafudmålingen vægt på, at der var truet med et skydevåben, og at forurettede blev truet under udførelsen af et lovligt ærinde på tiltaltes bopæl. Straffen blev udmålt til 30 dages fængsel.

Endvidere kan nævnes TfK2000.689V, hvor en tiltalt to gange fremsatte telefoniske trusler over for en vagtlæge på et sygehus. Landsretten udmålte straffen til ubetinget hæfte i 14 dage og lagde ved straffastsættelsen bl.a. vægt på, at truslerne var fremsat over for en vagtlæge.

Endelig kan nævnes TfK2006.663/3Ø, hvor tiltalte fremsatte telefoniske trusler over for et folketingsmedlem, idet han udtalte ”din sorte samfundsnasser, du skal bare vide, du er død, du er død”. Straffen, der blev udmålt som en fællesstraf med en tidligere, delvist betinget dom på 9 måneders fængsel, blev fastsat til 10 måneders fængsel, hvoraf 4 måneder blev gjort ubetinget. Landsretten anførte, at der ved strafudmålingen var taget hensyn til, at truslerne var fremsat tidligt på natten over for et folketingsmedlem.

Der er ved gennemgangen af trykt og utrykt retspraksis kun fundet en enkelt dom om trusler efter straffelovens § 266, hvor en ejendomsfunktionær optræder som forurettet.

Der er tale om en utrykt dom afsagt den 19. januar 2009 af Retten på Frederiksberg, hvor en tiltalt som tillægsstraf, jf. straffelovens § 89, blev idømt 20 dages ubetinget fængsel efter straffelovens § 266 for at have fremsat trusler på livet. Tiltalte havde (over for en tredje person) udtalt, at han ville betale en narkoman 3-500 kr. for at stikke forurettede, der var ejendomsfunktionær, ned. Tiltalte var tre gange tidligere straffet for bl.a. vold efter § 244, trusler efter § 266 og for overtrædelse af § 119, stk. 1, og § 164, stk. 1.

Til sammenligning med straffen for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, i en tilsvarende situation kan der henvises til TfK2006.215Ø, hvor en tiltalt – via tolk – fremsatte trusler over for en kvindelig politiassistent, idet han bl.a. udtalte at han ville voldtage hende og hendes søster. Straffen for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, blev fastsat til 20 dages fængsel. I dommen TfK2007.791/2Ø blev en parkeringsvagt truet på livet, idet tiltalte bl.a. kaldte forurettede ”bøsserøv” og sagde, at han nok skulle finde ud af, hvor han boede og få fat i ham. Her blev straffen fastsat til 14 dages ubetinget fængsel for overtrædelse af § 119, stk. 1, og § 121.

Sammenfattende viser gennemgangen af de sidste 10 års trykt retspraksis, at der kun er et meget begrænset antal sager, hvor domstolene ved strafudmålingen udtrykkeligt har lagt vægt på, at trusselsforholdet er begrundet i forurettedes erhverv.

Der er kun et enkelt eksempel på en sag, hvor en ejendomsfunktionær optræder som forurettet. I den sag, hvor der blev udmålt en ubetinget fængselsstraf på 20 dage, ses straffen at være på niveau med straffene i to sammenlignelige sager vedrørende trusler efter straffelovens § 119, stk. 1.

6. Sammenfatning

Som nævnt ovenfor i afsnit 1 har Justitsministeriet til brug for behandlingen af folketingsbeslutning B 28 om bedre retsbeskyttelse af ejendomsfunktionærer anmodet Rigsadvokaten om en udtalelse vedrørende strafudmålingen i sager om vold, trusler mv., som er begrundet i forurettedes udøvelse af sit erhverv, både for så vidt angår sager omfattet af straffelovens §§ 119, stk. 1, 121 og 247, stk. 2, og sager, hvor forurettede og forurettedes erhverv ikke er omfattet af de nævnte bestemmelser.

Gennemgangen af retspraksis vedrørende straffelovens § 119, stk. 1, har vist, at denne bestemmelse i praksis først og fremmest finder anvendelse i sager om vold og trusler om vold mod polititjenestemænd. Også andre myndighedspersoner, ansatte ved afsonings- eller behandlingsinstitutioner, ansatte ved kommunale institutioner eller kontorer, ansatte i den offentlige befordring, samt sundhedspersonale ansat i offentlige institutioner ses dog at være omfattet af beskyttelsen i § 119.

I sager om trusler om vold omfattet af straffelovens § 119, stk. 1, ligger straffen i en "standardsag" i nyere retspraksis i niveauet mellem 10 og 20 dages fængsel.

I sager om vold omfattet af straffelovens § 119, stk. 1, ligger straffene i nyere retspraksis i niveauet mellem 10 og 30 dages fængsel, hvis der er tale om mindre alvorlig vold, og mellem 20 – 60 dages fængsel i de ordinære voldssager. De fleste domme udmåles i intervallet 30 – 40 dages fængsel.

Straffene for overtrædelse af straffelovens § 121 udmåles som bødestraffe i niveauet 800 kr. til 3.000 kr. fordelt i dagbøder.

Gennemgangen af retspraksis vedrørende straffelovens § 247, stk. 2, har vist, at bestemmelsen hovedsageligt finder anvendelse i sager om vold begået over for taxachauffører. Også ansatte i døgnkiosker, dørmænd, butiksdetektiver/butikskontrollanter og vagtpersonale ses dog omfattet af bestemmelsen. Straffene udmåles i niveauet 20 dage og op til 6 måneder, oftest i størrelsesordenen 30 – 50 dages fængsel.

Gennemgang af de relativt få sager om vold og trusler efter straffelovens § 244 og § 266, hvor overfaldet må antages at være begrundet i forurettedes erhverv, har vist, at det kun i få sager af domstolene udtrykkeligt er tillagt vægt ved strafudmålingen, at volden eller truslerne var begrundet i den pågældendes erhverv. De fleste af sagerne vedrører kasse- og butiksekspedienter.

Der er kun fundet tre sager om vold eller trusler, hvor den forurettede har været ejendomsfunktionær. Straffene i disse tre sager synes at være udmålt i samme niveau som straffen i sammenlignelige sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 247, stk. 2.

De ganske få sager om vold og trusler mod ejendomsfunktionærer og det forhold, at straffene ikke afviger væsentligt fra straffene i sammenlignelige sager om overtrædelse af straffelovens § 119 og § 247, stk. 2, giver ikke grundlag for at antage, at der er behov for at lade ejendomsfunktionærer være omfattet af den særlige beskyttelse, der følger af straffelovens § 119 eller § 247, stk. 2.